ประกาศศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดชัยภูมิ

เรื่อง ขอให้สั่งเป็นคนไร้ความสามารถและตั้งผู้อนุบาล ขอทำนิติกรรมแทนคนไร้ความสามารถ

คดีแพ่งหมายเลขดำที่ ยชพ ๒๖๙/๒๕๖๘
คดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ยชพ ๖๐/๒๕๖๙

ด้วย นายธนาสิฎฐ์ ภูมิเจริญวัฒนา ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่า นายวุฒิพันธุ์ ภูมิเจริญวัฒน์ เป็นคนไร้ความสามารถและให้อยู่ในความอนุบาลของผู้ร้อง หากศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลนายวุฒิพันธุ์ ขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องทำนิติกรรมแทนในการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีตามสัญญาจำนองที่ดินของนายวุฒิพันธุ์ คนไร้ความสามารถ

ศาลไต่สวนแล้วได้ความว่า ผู้ร้องเป็นบุตรของ นายวุฒิพันธุ์ ภูมิเจริญวัฒน์ กับนางพันธ์วิรา ภูมิเจริญวัฒน์ โดยบิดามารดาจดทะเบียนสมรสกัน ปัจจุบันนายวุฒิพันธุ์ อายุ ๘๓ ปีเศษ พักอาศัยอยู่กับผู้ร้องที่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประมาณเดือนกันยายน ๒๕๖๗ นายวุฒิพันธุ์มีอาการแขนขาอ่อนแรง ป่วยโรคหลอดเลือดในสมองตีบและมีความพิการประเภท ๓ ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ปลายเดือนกันยายน ๒๕๖๘ นายวุฒิพันธุ์ปวดท้องรุนแรง จึงเข้าผ่าตัดที่โรงพยาบาลชัยภูมิ แพทย์วินิจฉัยว่า นายวุฒิพันธุ์เป็นมะเร็งลำไส้ระยะสุดท้าย ปัจจุบันนายวุฒิพันธุ์มีความบกพร่องทางด้านความจำ จดจำอะไรไม่ได้ ไม่สามารถทำนิติกรรมใด ๆ ด้วยตนเอง รวมถึงการสู้คดีความอันอาจจะเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของนายวุฒิพันธุ์ได้ ผู้ร้องไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ บุคคลวิกลจริตและไม่เคยถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย ผู้ร้องมีความประสงค์ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ นายวุฒิพันธุ์เป็นคนไร้ความสามารถและให้อยู่ในความอนุบาลของผู้ร้องในการยื่นคำร้องนี้ นายนิคม ภูมิเจริญวัฒน์ บุตรของนายวุฒิพันธุ์ ให้ความยินยอมแล้ว ส่วนนายฐณะวัฒน์และนายสุรสิทธิ์ ภูมิเจริญวัฒน์ บุตรทั้งสองของนายวุฒิพันธุ์ ไม่ได้ยื่นคำคัดค้าน อนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๙ นายวุฒิพันธุ์จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๔๙๔๓ ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๒ งาน ๗๐ ตารางวา

เป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ระหว่างสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ผู้ให้กู้กับนางอมราลักษณ์ ภูมิเจริญวัฒน์ ผู้กู้ ต่อมาสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ฟ้องนายวุฒิพันธุ์เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ผบ. ๕๑๓๒/๒๕๖๐ ของศาลจังหวัดชัยภูมิ และสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด กับผู้กู้ได้ตกลงปรับโครงสร้างหนี้ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ นายวุฒิพันธุ์จึงจดทะเบียนไถ่ถอนจำนอง และจดทะเบียนจำนองที่ดินแปลงดังกล่าวอีกครั้ง เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๘ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อเงินกู้และฝ่ายกฎหมายของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด แจ้งว่าจะฟ้องบังคับจำนองที่ดินของนายวุฒิพันธุ์ แต่นายวุฒิพันธุ์จดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีตไม่ได้ เจ้าหน้าที่จึงแจ้งให้ผู้ร้องไปยื่นคำร้องขอต่อศาลมีคำสั่งว่านายวุฒิพันธุ์เป็นคนไร้ความสามารถและตั้งผู้ร้องเป็นผู้อนุบาล เพื่อให้ผู้ร้องได้เจรจาไกล่เกลี่ยกับสหกรณ์การเกษตร บ้านเขว้า จำกัด โดยเร็ว ผู้ร้องจึงมีความประสงค์ขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ร้องในฐานะผู้อนุบาลทำนิติกรรมแทนในการดำเนินคดีทางศาลและเจรจาไกล่เกลี่ยในคดีที่นายวุฒิพันธุ์จะถูกฟ้องคดีตามสัญญาจำนองที่ดินแปลงดังกล่าวต่อไป

พิเคราะห์พยานหลักฐานของผู้ร้องประกอบรายงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิแล้ว เห็นว่า นายวุฒิพันธุ์ป่วยหลอดเลือดในสมองตีบและมะเร็งลำไส้ระยะสุดท้าย มีความพิการไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่น แพทย์ไม่อาจรักษานายวุฒิพันธุ์ให้หายขาดเป็นปกติ ต้องมีคนคอยดูแล ไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันเองได้ตามปกติหรือทำนิติกรรมใด ๆ ได้ อาการดังกล่าวนั้นเข้าลักษณะเป็นบุคคลวิกลจริต ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๘ เมื่อผู้ร้องเป็นบุตรและผู้ดูแลนายวุฒิพันธุ์ตลอดมา ย่อมดูแลนายวุฒิพันธุ์ให้ได้รับความผาสุกตามฐานานุรูปได้ ประกอบกับไม่มีผู้ใดคัดค้าน จึงมีเหตุสมควรให้ผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลนายวุฒิพันธุ์ คนไร้ความสามารถ ส่วนปัญหาวินิจฉัยว่ามีเหตุสมควรอนุญาตให้ผู้ร้องทำนิติกรรมแทนนายวุฒิพันธุ์ คนไร้ความสามารถหรือไม่ เห็นว่า การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่านายวุฒิพันธุ์เป็นคนไร้ความสามารถและให้อยู่ในความอนุบาลของผู้ร้อง พร้อมกับขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องทำนิติกรรมแทนนายวุฒิพันธุ์มาด้วยนั้น ในส่วนที่ผู้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องทำนิติกรรมแทนนายวุฒิพันธุ์ โดยอ้างว่านายวุฒิพันธุ์ไม่สามารถจัดการทรัพย์สินและทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของตนเองได้ ผู้ร้องจึงมีความจำเป็นต้องเป็นผู้แทนในการดำเนินคดีทางศาลและเจรจาไกล่เกลี่ยในคดีที่นายวุฒิพันธุ์ ผู้จำนองจะถูกฟ้องคดีตามสัญญาจำนองที่ดิน เพื่อรักษาทรัพย์สินของนายวุฒิพันธุ์ไว้ต่อไป ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าจะต้องใช้สิทธิทางศาลตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ ประกอบพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖ เพื่อจัดการทรัพย์สินของคนไร้ความสามารถ แต่การใช้สิทธิทางศาลในกรณีดังกล่าวเป็นอำนาจของบุคคลที่มีฐานะเป็นผู้อนุบาลเท่านั้นที่จะยื่นคำร้องขอได้ ทั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า บุคคลวิกลจริตผู้ใด ถ้าคู่สมรสก็ดี ผู้บุพการีกล่าวคือ บิดา มารดา ปู่ย่า ตายาย ทวดก็ดี ผู้สืบสันดานกล่าวคือ ลูก หลาน เหลน ลื่อก็ดี ผู้ปกครองหรือผู้พิทักษ์ก็ดี ผู้ซึ่งปกครองดูแลบุคคลนั้นอยู่ก็ดี หรือพนักงานอัยการก็ดี ร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตผู้นั้นเป็นคนไร้ความสามารถ ศาลจะสั่งให้บุคคลวิกลจริตผู้นั้นเป็นคนไร้ความสามารถก็ได้ บุคคลซึ่งศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้อยู่ในความอนุบาล การแต่งตั้งผู้อนุบาล อำนาจหน้าที่ของผู้อนุบาล และการสิ้นสุดของความเป็นผู้อนุบาลให้เป็นไปตามบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ ให้ประกาศเป็นราชกิจจานุเบกษา เมื่อในขณะผู้ร้องยื่นคำร้องขอ ศาลยังไม่มีคำสั่งว่านายวุฒิพันธุ์เป็นคนไร้ความสามารถและมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของนายวุฒิพันธุ์ รวมถึงยังไม่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาในส่วนที่มีคำสั่งว่านายวุฒิพันธุ์เป็นคนไร้ความสามารถ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการทรัพย์สินและสถานะของคนไร้ความสามารถและสิทธิในการดำเนินการแทนในนามของผู้อนุบาลในการทำนิติกรรมของคนไร้ความสามารถ ผู้อนุบาลจะมีอำนาจหน้าที่เมื่อศาลสั่งให้บุคคลวิกลจริตผู้นั้นเป็นคนไร้ความสามารถและแต่งตั้งผู้อนุบาลแล้ว ผู้ร้องซึ่งยังไม่อยู่ในฐานะผู้อนุบาล จึงยังไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องทำนิติกรรมแทนนายวุฒิพันธุ์ได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖ จึงให้ยกคำร้องขอในส่วนนี้

จึงมีคำสั่งว่า นายวุฒิพันธุ์ ภูมิเจริญวัฒน์ เป็นคนไร้ความสามารถและอยู่ในความอนุบาลของนายธนาสิฎฐ์ ภูมิเจริญวัฒนา ผู้ร้อง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ศุภิสรา แย้มมณี

ผู้พิพากษา